TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Từ mô hình “xã, phường xã hội chủ nghĩa”: Người dân Thủ đô được hưởng lợi gì?

15:45 12/08/2026

Điểm đáng chú ý của mô hình “xã, phường xã hội chủ nghĩa” không nằm ở tên gọi, mà ở những thay đổi người dân có thể cảm nhận trong đời sống hằng ngày: Thủ tục thuận tiện hơn, ý kiến được tiếp nhận nhanh hơn, môi trường sống tốt hơn và người dân được tham gia nhiều hơn vào những công việc ngay tại địa bàn mình sinh sống.

Trong quá trình xây dựng mô hình “xã, phường xã hội chủ nghĩa”, Hà Nội đặt người dân vào vị trí trung tâm của hoạt động quản trị ở cơ sở. Thay vì chủ yếu tiếp nhận và thực hiện những chủ trương đã được quyết định, người dân được tạo điều kiện tham gia từ quá trình đóng góp ý kiến, phản ánh vấn đề đến giám sát việc tổ chức thực hiện và thụ hưởng kết quả.

Tinh thần này được thể hiện qua phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”. Điều đó cũng đặt ra yêu cầu đối với chính quyền cấp xã, phường phải gần dân hơn, chủ động nắm bắt nhu cầu và giải quyết những vấn đề phát sinh ngay từ cơ sở.

Từ “đến cơ quan” sang dịch vụ tìm đến người dân

Một trong những thay đổi người dân có thể cảm nhận rõ nhất là cách cung cấp dịch vụ công. Khi chuyển đổi số được đưa vào hoạt động quản trị cơ sở, nhiều thủ tục có thể được thực hiện trực tuyến, tiến độ giải quyết được theo dõi trên môi trường số và thông tin giữa người dân với chính quyền được trao đổi thuận tiện hơn.

Điều quan trọng không chỉ là đưa thêm thủ tục lên mạng. Mục tiêu cao hơn là giảm thời gian đi lại, hạn chế giấy tờ phải kê khai nhiều lần và từng bước sử dụng dữ liệu đã có để phục vụ người dân.

Các nền tảng số và kênh thông tin chính thức tại cơ sở đồng thời trở thành nơi tiếp nhận phản ánh, kiến nghị. Những vấn đề rất gần với đời sống như vệ sinh môi trường, trật tự đô thị, hạ tầng xuống cấp, an toàn thực phẩm hay bất cập

trong giải quyết thủ tục có thêm kênh để người dân chuyển trực tiếp đến cơ quan có trách nhiệm.

Người dân tham gia từ khi vấn đề được đặt ra

Một điểm khác của mô hình là hướng tới thay đổi cách người dân tham gia quản lý địa bàn. Thay vì chỉ được thông tin sau khi một công việc đã được quyết định, người dân được khuyến khích đóng góp ý kiến đối với những vấn đề gắn trực tiếp với nơi mình sinh sống.

Ở cấp xã, phường, sự tham gia này có ý nghĩa thiết thực bởi nhiều quyết định tác động trực tiếp đến từng khu dân cư: Tổ chức không gian công cộng, chỉnh trang đường phố, bảo vệ môi trường, giữ gìn an ninh trật tự, xây dựng đời sống văn hóa hay triển khai các chính sách an sinh.

Khi phản ánh của người dân được tiếp nhận, xử lý và có phản hồi, sự tham gia của cộng đồng không còn dừng ở việc "góp ý". Người dân có điều kiện theo dõi vấn đề mình kiến nghị được giải quyết đến đâu và tiếp tục giám sát kết quả thực hiện.

Chất lượng sống trở thành thước đo

Lợi ích của người dân cũng được đặt trong một phạm vi rộng hơn thủ tục hành chính. Mô hình hướng tới phát triển hạ tầng đồng bộ, môi trường sống xanh và an toàn; bảo đảm an sinh xã hội; phát triển kinh tế gắn với chuyển đổi xanh, chuyển đổi số; đồng thời thúc đẩy khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo ngay từ cơ sở.

Như vậy, hiệu quả cuối cùng không chỉ được đo bằng số hồ sơ trực tuyến hay số nền tảng số được triển khai. Người dân cần nhìn thấy sự thay đổi qua những việc cụ thể: đường phố sạch hơn, không gian công cộng được chăm sóc tốt hơn, dịch vụ thiết yếu thuận tiện hơn, các nhóm yếu thế được hỗ trợ kịp thời và những vấn đề dân sinh được xử lý nhanh hơn.

Cùng với đó, việc phát triển kinh tế tại địa bàn theo hướng xanh, số hóa và tuần hoàn có thể tạo thêm điều kiện để hộ kinh doanh, doanh nghiệp nhỏ tiếp cận công nghệ, phương thức thanh toán mới và các kênh kinh doanh hiện đại. Đây cũng là cách để chuyển đổi số đi vào hoạt động sản xuất, kinh doanh hằng ngày thay vì chỉ giới hạn trong cơ quan hành chính.

Giữ bản sắc trong từng khu dân cư

Một nội dung đáng chú ý khác là việc gắn phát triển hiện đại với gìn giữ văn hóa và con người Hà Nội. Với một đô thị có chiều sâu lịch sử như Thủ đô, chất lượng sống không chỉ nằm ở hạ tầng hiện đại mà còn ở cách cộng đồng gìn giữ di sản, nếp sống văn minh và quan hệ gắn kết giữa những người cùng sinh sống trên địa bàn.

Những giá trị của Thăng Long - Hà Nội, truyền thống tương thân tương ái và tinh thần cộng đồng vì vậy cần được chuyển thành những hoạt động cụ thể tại khu dân cư, thay vì chỉ dừng ở các phong trào mang tính thời điểm. Mỗi xã, phường có đặc điểm riêng về lịch sử, dân cư và không gian đô thị; việc phát huy những giá trị riêng đó cũng góp phần tạo nên bản sắc của từng địa bàn.

Người dân phải cảm nhận được kết quả

Cuối cùng, mô hình "xã, phường xã hội chủ nghĩa" chỉ thực sự có ý nghĩa khi những mục tiêu lớn được chuyển thành thay đổi cụ thể trong cuộc sống của người dân.

Một thủ tục được giải quyết nhanh hơn, một phản ánh được trả lời rõ ràng, một tuyến phố sạch đẹp hơn, một người cao tuổi tiếp cận dịch vụ thuận tiện hơn hay một hộ kinh doanh được hỗ trợ chuyển đổi số đều có thể trở thành những thước đo thực tế.

Theo cách tiếp cận đó, người dân không chỉ là đối tượng thụ hưởng mà còn tham gia vào quá trình xây dựng địa bàn mình sinh sống. Mỗi ý kiến được lắng nghe, mỗi sáng kiến được áp dụng và mỗi vấn đề dân sinh được giải quyết hiệu quả sẽ là những kết quả cụ thể góp phần hướng tới một Thủ đô "Văn hiến - Văn minh - Hiện đại - Hạnh phúc".

Minh Thắm